

Kmet in kmetско pravo.

Našim kmetovalcem je treba stalno prigovarjati, da storijo kaj in žrtvujejo za svojo izobrazbo in v svojo obrambo. Zabavljajo in jezijo se še mnogi, a k misli in od misli k odločnemu dejanju za skupno korist pa jih dobiš le malo.

Danes navedemo spet en vzgled v razmišljanje tistim kmetovalcem, ki hočejo razmišljati in tistim kmetiskim sinovom, katerim svet in poklic ni vzel ljubezni in spoštovanja do rojstnega doma. Stavimo vprašanje:

»Kmet, kje je tvoje pravo? Kaj imajo drugi?«

V drugih državah in tudi v naši državi imajo drugi stanovi poleg splošnega civilnega in kazenskega zakona, po katerem nam sodijo vsem, še svoje posebne zakone.

Naši državni uradniki imajo svoj zakon, ki jim določa natančno pravice in osigura prejemke za časa službe, pa tudi pokojnino za slučaj bolezni, onemoglosti in starosti. Zajemči občanek tudi vdovam in otrokom. — Odvetniki imajo svojo zbornico, imajo svoj odvetniški tarif, imajo svoj odvetniški zakon za zaščito svojega stanu in zaščito izvrševanja svojega poklica. Država ima svoj zakon za zaščito države, trgovci imajo svoje posebne zakone, obrtniki svoje v zaščito obrti; tudi delavci imajo — gotovo jim to vsak privošči — svoje zakone o zaščiti dela, delovnega časa, osiguranja za slučaj bolezni, nezgode itd.

Kaj pa imaš ti, kmetovalec? Kje je tvoje urejeno in zasigurano kmetско pravo? Kje zaščita tvojega stanu in zaščita pri izvrševanju poklica? Kje zakonita ureditev tvojih odnošajev do drugih stanov? Kje zasiguran z zakonom tebi in tvoji deci obstoj za slučaj bolezni, starosti in onemoglosti? Kje je kmetovalčev eksistenčni minimum? — Kje užitek in kmetovalčevemu de-

lavcu in dekli za pozen večer življenja po dnevnih dela in trpljenja zasigurana streha in najskromnejše življenje? Kje je z zakonom preskrbljeno za strokovno kmetijsko izobrazbo? Kje zaščita proizvodov in jez proti zlorabi in izkoriščanju pri prekuščijah? Kje zaščita za slučaj živalskih epidemij in elementarnih neugod. Sto in sto je še vprašanj, ki se jih za kmetovalca postavlja, a rešitev? Ta je kmetova in božja; tukaj pa pregovor prav pravi: »Pomagaj si sam in Bog ti pomaga.«

Zakaj pa niso rešena in se ne rešujejo ta vprašanja?

Ker ni zavesti skupnosti ter vzajemnosti. Kmet se zarije v zemljo, pa dela in služi vsem, samo sebi najmanjše. — Pomaga celoti svojega stanu malo ali nič, svojega bližnjega pa čisto zavida in mu je celo nevoščljiv. Raje ponižno prosi in se poniža vsakemu, namesto da bi premišljeno in močato trjal in branil svoje pravice.

V raznih dobah največjih stisk in težav se je tudi kmetovalec zavedel svoje veljave in moči ter svojega dostojanstva kot človek. Bil so kmetje sami ali pa izobraženci kmetškega izvora, ki so se žrtvovali in vodili takšna gibanja, toda padli so navadno vsi kot junaške žrtve, bodisi da niso našli dovolj razumevanja, še večkrat pa radi tega, ker pri kmetškem pokretu ni bilo vztrajnosti in ne dobre organizacije in discipline. Matija Gubec je za to ravno tako lep vzgled iz preteklosti, kakor Stambulinski na Bolgarskem iz sedanjosti ali brata Graka pri Rimljanih in na stotine drugih.

»Kmetška zveza« si je stavila kot svojo nalogo, našega kmetovalca stanovsko organizirati, reševati vprašanja kakor smo jih nekaj zgoraj naštevali, obenem pa opozarjati, kaj nas čaka, ako ni dobre organizacije in vztrajnosti. —

narijati. Po tem pravilniku bodo izpiti na zasebnih srednjih šolah veljavni, ako jih potrdi prosvetni minister.

Hrvat iz Radičevega rojstnega kraja so se poklonili kralju. Dne 19. tega meseca je prišlo v Beograd 500 hrvatskih kmetov, katere je sprejel kralj. — Ti kmetje so doma iz najožje domovine pokojnega Radiča iz okolice Siska, Sunje in Trebarjevega. Seljaško odposlanstvo je vodil Radičev nečak Ivan Radič.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Zaključek posvetovanj v Haagu. Zaključki posvetovanj v Haagu so ti-le: Nemčija mora plačati po dveletnem odlogu plačil ostanke neplačanih obrokov v tretjem letu. Dokler ostanke odloženih plačil ne bodo poravnani, se ne more dovoliti nov moratorij (odložitev plačil). Dosežen je sporazum glede plačevanja vojne odškodnine od Madžarske in Bolgarije.

Svet Društva narodov je zaključil te dni 58. zasedanje in je slavil obenem

desetletnico otvoritve prvega zasedanja sveta. Ob pomenljivi desetletnici je povdaril predsednik Zaleski, da je postalo delovanje Društva narodov kljub vsem oviram eden glavnih stebrov mirovnega gibanja v Evropi ter najboljše jamstvo za to, da se ne ponovi znova vojna nesreča iz leta 1914.

Pomorska razorožitvena posvetovanja so bila otvorjena v Londonu v torek dne 21. januarja. Po otvoritvenem govoru angleškega kralja je govoril angleški ministrski predsednik Mac Donald. Za njim bodo govorili: Zastopnik ameriških Zedinjenih držav, francoski ministrski predsednik, zastopniki: Japonske, Kanade, Avstralije, Nove Zelandije, Južne Afrike in Indije.

Krog ustanovitve katoliške skupine v čehoslovaškem parlamentu. Časopisje napoveduje že precej dolgo, da se bodo zedinili v čehoslovaškem parlamentu: češka ljudska stranka, nemški krščanski socialci in Slovaki pod Hlinko. Ako bo prišlo do katoliškega bloka, bo ta najmočnejša politična skupina.

ZA NEDELJO

Preganjanja kristjanov.

2. preganjanje.

Rimski cesar Domicijan (81—96.) je preganjal kristjane še le v 14. letu svojega vladanja od leta 94 naprej. Zgodovinarji so mnjenja, je pred smrtjo preklinal krute odredbe proti kristjanom. Mnogo jih je bilo pod njegovim žezlom radi brezboštva in judovskih navad obsojenih, do smrti mučenih, izgnanih in premoženje zaplenjeno. Domicijan je ostro kaznoval svoje najbližnje sorodnike, ki so bili kristjani. Njegov bratranec Flavij Klemens, konzul, je bil umorjen leta 95. Njegova žena Flavija Domitila je bila poslana v prognanstvo. Sv. apostol Janez je bil preganjan na otok Patmos, potem, ko so ga bili v Rimu virgli v kotel vrelega olja, a se mu ni nič zgodilo. Dva Zveličarjeva sorodnika sta dokazala cesarju, da ne hrepenita po judovski kraljevi kroni in sta bila oproščena vsake krivde. Povod za preganjanje pod omenjenim trinogom je bil tempeljski davek, katerega so morali židje po razdejanju jeruzalemskega templja plačevati za Jupitrovo pogansko svetišče v Rimu in kojega so iztirjevali posebno strogo pod Domicijanom. Kristjani so se branili tega davka, ker sicer bi bili vsaj na zunaj in na videz zatajili sveto vero. Odločen nastop je razjaril tirana na cesarskem prestolu, ki se je imenoval — »gospod in naš bog Domicijan.«

Obe kratko opisani prvi preganjanji nista bili omejeni le na Rim, ampak sta se vršili po celem rimskem cesarstvu.

3. preganjanje.

Cesar Nerva (96—98.) je prepovedal obtožbe kristjanov radi brezverstva in judovskih običajev. Nervi je sledil Trojan (93—117.) Izdal je zakon proti prepovedanim družbam in ta je zadel kristjane. Leta 112 je omilil postopanje na-

V NAŠI DRŽAVI.

Ostavko je podal ban Dunavske banovine Daka Popovič. Novim banom je imenovan inspektor predsedništva vlade Radoslav Dunjič.

Izenačenje učiteljev kmetijskih šol. S posebnim zakonom so izenačene učne moči na kmetijskih šolah z onimi na srednjih šolah.

Prosvetni minister je izdal pravilnik glede verskega pouka na srednjih šolah, učiteljskih in narodnih šolah. Pri učencih narodnih šol morajo roditelji pri vpisu v prvi razred izjaviti, ali naj njihove otroke uči veronauk duhovnik ali učitelj. Ta izjava velja za vse razrede narodne šole in je ni mogoče preklicati. Izjavo staršev hrani upravitelj šole. Vrhovno predstavništvo za katoliške veroučitelje tvorijo škofijski ordi-